

MINUTA

dezbaterii publice a Proiectului pentru modificarea și completarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei din domeniul racordării utilizatorilor la rețeaua electrică de interes public

16.04.2026, ora 10:00

În data de 16 aprilie 2026, ANRE a organizat ședința pentru dezbaterile publice a proiectului de *Ordin pentru modificarea și completarea unor ordine ale președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei din domeniul racordării utilizatorilor la rețeaua electrică de interes public.*

Proiectul de ordin vizează modificarea și completarea reglementărilor ANRE din domeniul racordării utilizatorilor la rețeaua electrică de interes public, cu scopul de a debloca capacitatea de rețea ocupată de proiecte care nu ajung în etapa de realizare efectivă. Principalele măsuri propuse sunt majorarea garanției financiare de la 5% la 20% din valoarea tarifului de racordare pentru capacitățile mai mari de 1 MW și introducerea obligației de obținere a autorizației de înființare în termene corelate cu cele prevăzute pentru obținerea autorizației de construire. Beneficiile preconizate sunt eliberarea capacității rezervate speculativ, responsabilizarea dezvoltatorilor, o mai bună planificare a investițiilor în rețea și accelerarea proiectelor viabile economic de producere a energiei electrice.

La întâlnire au participat, atât în format fizic, cât și online:

a) reprezentanți ai Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei, respectiv:

- dl. George Niculescu, președinte ANRE,
- dl. Gabriel Andronache, vicepreședinte ANRE,
- dl. Mircea Man, secretar general al ANRE,
- dna. Alina Tache, director al Direcției reglementări piețe,
- dl. Alexandru Molnar, șef serviciu al Serviciului reglementări piețe energie electrică,
- dna. Adriana Nemțoiu, director al Direcției activități suport,
- dna. Tatiana Iosiper, șef serviciu al Serviciului relații interinstituționale,
- dna. Camelia Galaczi, expert Serviciului reglementări piețe energie electrică.

b) reprezentanți ai Cancelariei Prim-Ministrului, operatorilor economici, autorităților publice interesate, asociațiilor profesionale, organizațiilor societății civile, alte persoane interesate - reprezentate conform Listei participanților (anexa).

De asemenea, la dezbateri au fost prezenți în format on line și reprezentanți ai mass-media.

În deschiderea ședinței, Președintele ANRE a invitat reprezentantul Guvernului să prezinte propunerile transmise de Guvernul României privind majorarea garanțiilor financiare, urmând ca ulterior să se poarte dezbateri pe ansamblul proiectului de ordin.

Raul Mircea-Gutin, consilier de stat în cadrul Cancelariei Prim-Ministrului, a subliniat că propunerea ANRE, care vizează creșterea garanției de la 5% la 20% din tariful de racordare, măsură menită să reducă numărul proiectelor care blochează capacitatea în rețea, deși necesară, nu este suficientă, în condițiile în care doar o parte redusă dintre proiectele aprobate sunt realizate, indicând existența unui fenomen speculativ semnificativ. În acest context, reprezentantul Cancelariei Prim-Ministrului a propus adoptarea unor măsuri suplimentare, mai ferme și mai eficiente. Astfel, s-a avansat ideea majorării consistente a garanției financiare, prin una dintre următoarele variante:

- stabilirea unei garanții fixe de 30 EUR/kW instalat, ca formulă simplă și transparentă, corelată direct cu dimensiunea proiectului;
- aplicarea unei formule mixte, respectiv 50% din tariful de racordare la care se adaugă 20 EUR/kW instalat, pentru a reflecta atât dimensiunea proiectului, cât și costurile reale din rețea.

A apreciat că ambele opțiuni conduc la un nivel al garanției suficient de ridicat pentru descurajarea proiectelor neserioase, fără a afecta investițiile viabile.

De asemenea, s-a propus devansarea momentului constituirii garanției, încă din etapa depunerii cererii de racordare, pentru a evita consumul de resurse administrative în cazul proiectelor fără susținere financiară reală. În completare, s-a evidențiat necesitatea instituirii unor reguli clare și transparente privind gestionarea garanțiilor, respectiv:

- executarea garanției în cazul abandonării nejustificate a proiectului;
- returnarea etapizată a sumelor, pe măsura progresului investiției;
- raportarea publică periodică privind utilizarea acestor garanții.

În continuare au urmat dezbateri și intervenții ale participanților, astfel:

Martin Moise (PATRES) a prezentat un exemplu concret al blocajelor generate de aglomerarea de ATR-uri în rețea: o baterie de stocare cu o capacitate de peste 150 MWh, construită într-un parc existent, pentru care avizul tehnic de racordare solicitat pentru absorbția de energie a generat lucrări de întărire estimate la 39 de milioane de euro (reconductorarea a 14 km de linii de 110 kV, înlocuirea a patru linii, izolatori și a două transformatoare de 400/110 kV), din cauza existenței în amonte a unor capacități de 700–800 MW aflate doar „pe hârtie”. A felicitat Autoritatea pentru inițiativă, apreciind că este necesară o „curățenie” în lista ATR-urilor existente. A susținut că propunerea Guvernului privind majorarea garanțiilor rezolvă problema prospectivă, dar nu adresează situația celor 81 GW raportați la 1 martie, pentru care sunt necesare mecanismele de filtrare incluse deja în proiectul de ordin. A propus, de asemenea,

prioritizarea proiectelor care au ajuns la stadiul de punere în funcțiune, pe principiul „primul venit, primul servit”, și derogări pentru proiectele eoliene de mari dimensiuni, care necesită termene mai extinse. A solicitat în plus introducerea unui mecanism de retragere voluntară a ATR-urilor în schimbul returnării garanțiilor și a cerut clarificarea aplicabilității reglementărilor și pentru bateriile stand-alone.

George Niculescu, Președintele ANRE, a confirmat că problemele semnalate de reprezentantul PATRES corespund celor identificate de ANRE și care au motivat prezentul proiect de ordin. A reținut caracterul de neretroactivitate al propunerii Guvernului privind majorarea garanțiilor, precizând că ultimele ATR-uri care se emit sunt cele pentru care au fost depuse studiile de soluție până la 31 decembrie 2025.

Dragoș Negruțu (ACUE) a solicitat clarificarea aplicabilității garanției propuse de Autoritate pentru locurile de producere și consum, respectiv pentru cele care cer spor de putere pe consum, semnalând că a fost transmisă deja o propunere de modificare a articolului 31. A solicitat, de asemenea, clarificări privind informarea operatorilor de rețea cu privire la suspendările autorizațiilor de înființare și efectele asupra contractelor de racordare.

Alexandru Molnar (ANRE) a precizat că aspectul semnalat de reprezentantul ACUE va fi analizat în scopul clarificării, în principiu garanțiile nereferindu-se la situația descrisă, urmând a fi formulate precizări corespunzătoare în textul ordinului.

Andrei Manea (RPIA) a descris complexitatea procesului de dezvoltare a unui proiect de energie regenerabilă, care presupune obținerea în paralel a unor avize multiple (Romgaz, Transgaz, telefonie, aviz de mediu — cu durată minimă de un an), toate generatoare de costuri, înainte etapei de racordare. A arătat că sistemul de garanții propus de Asociație în urmă cu câțiva ani a fost implementat, dar s-a dovedit insuficient, iar propunerea privind corelarea între Autorizația de Înființare și ATR-urile emise, formulată la sfârșitul anului trecut, a fost preluată parțial în proiectul actual. A argumentat că termenul de 12 luni pentru obținerea Autorizației de Înființare este prea scurt, având în vedere durata reală a avizelor necesare (de exemplu, programarea pentru depunerea documentației la **Autoritatea Aeronautică Civilă** se face cu peste un an în avans). A solicitat corelarea reglementării propuse cu cadrul existent privind termenele pentru Autorizația de Construire și definirea clară în Regulament a termenului „obținerea Autorizației de Înființare” (la emitere, nu la depunerea documentației).

Mihaela Aliman (Federația Patronală a Energiei - FPE) a relatat un caz concret privind programarea la Autoritatea Aeronautică Civilă, obținută pentru data de 7 mai 2027. A subliniat că modificările succesive ale regulilor de autorizare, intervenite pe parcursul procedurilor deja demarate de centralele eoliene, au obligat dezvoltatorii să revizuiască planurile și termenele pentru obținerea avizelor, aspect care trebuie luat în considerare la corelarea ATR — Autorizație de Construire — Autorizație de Înființare. Aceasta a precizat că termenele pentru eliberarea avizului de la Autoritatea Aeronautică Civilă Română variază între 2 și 3 luni și această autoritate nu este singura problemă în procedura de autorizare a centralelor electrice

eoliene. Este necesară monitorizarea de 24 de luni conform unei modificări care a intervenit în procesul de autorizare, după ce centralele au început procedura de autorizare. Regulile jocului s-au schimbat pe parcursul autorizării și au trebuit modificate din nou planurile pentru obținerea autorizațiilor.

Mihaela Nyerges (RPIA) a prezentat propunerea de extindere a termenului de obținere a Autorizației de Înființare, bazată pe trei considerente. În primul rând, pentru obținerea Autorizației de Înființare este necesară dovada sursei de finanțare, iar pentru contractarea unui credit proiectul trebuie să dispună în prealabil de Autorizație de Construire. În prezent, termenul pentru Autorizația de Construire (18 luni de la ATR sau 12 luni care poate fi prelungit cu încă 12 pe bază de garanție) nu este corelat cu cel propus pentru Autorizația de Înființare (18 luni), ceea ce generează o neconcordanță practică. Propunerea RPIA constă în acordarea unui termen suplimentar de 6 luni după expirarea termenului pentru Autorizația de Construire (dacă nu se prelungește cu 12 luni și Autorizația de Construire trebuie obținută în 18 luni, să existe posibilitatea obținerii în 24 de luni a Autorizației de Înființare. Dacă termenul pentru obținerea Autorizației de Construire este prelungit cu încă 12 luni, să existe posibilitatea după 18 luni, pentru toate proiectele și toate cazurile).

Ancuța Letiția (Genesis Partners) a propus corelarea termenului de obținere a Autorizației de Înființare cu momentul declarării începerii lucrărilor de construire, cu un interval de cel puțin 6 luni, astfel încât dezvoltatorii să dispună de timpul necesar pentru obținerea finanțării ulterior emiterii Autorizației de Construire. A exemplificat prin situația unui proiect aflat în dezvoltare de către societate — al treilea proiect al portofoliului, cu o capacitate de 237 MW de producere și 600 MW de stocare, pentru care au fost obținute integral documentația, contractul de racordare și avizele necesare. Proiectul este însă blocat din cauza procedurii de cadastru sistematic, Legea cadastrului sistematic impunând recepția lucrărilor la nivelul întregului UAT, cu 1.800 de contestații aflate în curs de soluționare, ceea ce împiedică recepționarea planurilor parcelare realizate pe cheltuiala dezvoltatorului. A precizat că primele două proiecte ale societății sunt finalizate, puse în probe și beneficiază de finanțare PNRR. A subliniat că problemele semnalate nu decurg din activitatea ANRE — cu care colaborarea în cei cinci ani de dezvoltare a celor trei proiecte a fost una profesionistă și promptă, ci din termenele practice de alte instituții ale statului, exemplificând cu Autoritatea pentru Protecția Mediului, la care durata studiilor de impact a crescut de la 12 la 24 de luni, inclusiv din cauza unor cerințe specifice privind monitorizarea biodiversității (în cazul proiectului menționat, observarea perioadei de împerechere a unei specii rare de fluturi). A apreciat prezența reprezentantului Guvernului la ședință și a solicitat luarea în considerare a acestor realități la stabilirea termenelor.

George Niculescu, Președintele ANRE, a menționat că propunerea privind corelarea termenului a fost reținută pentru analiză. A solicitat clarificări privind modalitatea concretă prin care dezvoltatorul ar declara începerea lucrărilor în absența Autorizației de Înființare. A respins ferm ipoteza unei reglementări care ar permite demararea lucrărilor anterior emiterii

Autorizației de Înființare. A reamintit că ANRE a modificat regimul sancționator în materie, aplicând în anul 2024 o amendă de 373 de milioane de lei unui operator economic și procedând, pentru prima dată, la suspendarea unor autorizații de înființare emise anterior. A transmis că Autoritatea nu va ezita să aplice sancțiuni similare oricărui dezvoltator care demarează construcția fără Autorizație de Înființare.

Mihaela Aliman (Federația Patronală a Energiei) a intervenit precizând că, în conformitate cu Regulamentul de racordare actual, ANRE dispune de 60 de zile pentru a solicita completări și de încă 60 de zile pentru emiterea Autorizației de Înființare, respectiv un total de 4 luni. A ridicat problema necesității depunerii documentației cu 4 luni înainte de expirarea termenului-limită, pentru asigurarea respectării termenelor legale.

George Niculescu (Președintele ANRE) a precizat că, din datele deținute de Autoritate, nicio documentație completă nu a rămas în analiză 60 de zile până la aprobarea de către Comitetul de Reglementare, iar în ceea ce privește termenele respective sunt maxime și urmează a fi analizată o eventuală reducere a acestora.

Mihaela Nyerges și Andrei Manea (RPIA) au precizat că nu este în controlul investitorului eliberarea autorizației de înființare, ci depunerea documentației pentru obținere și este o avalanșă foarte mare de cereri pentru autorizare de înființare și de licențe pe care ANRE poate uneori o gestionează cu dificultate. Aceștia au propus înlocuirea termenului pentru obținerea autorizației de înființare prevăzut în proiectul de ordin cu un termen de depunere a cererii în vederea obținerii autorizației de înființare însoțită de documentația completă.

Martin Moise (PATRES) a menționat că proiectele eoliene sunt mai complexe și mai mari și există dificultăți în obținerea de autorizații de la Autoritatea Aeronautică Civilă Română și astfel, ar fi necesar un termen derogatoriu pentru proiectele eoliene, în sensul în care să aibă un termen ușor mai mare.

Totodată, acesta a precizat că un proiect care a obținut mai demult ATR este mai avansat în sensul în care a avut suficient timp pentru obținerea autorizației de construire sau a finanțării și prin urmare, ar fi necesare termenele pentru obținerea autorizației de înființare segmentate în funcție de vechimea ATR, cu cât e mai vechi ATR, cu atât să fie mai mic termenul pentru obținerea autorizației de înființare.

De asemenea, pentru eliminarea voluntară din listă a ATR, vechi susține posibilitatea returnării garanției financiare utilizatorului care solicită încetarea valabilității avizului tehnic de racordare

Andrei Râpeanu (Asociația Română pentru Energie Eoliană-RWEA) a formulat o propunere privind regimul încetării automate a ATR-ului și a contractului de racordare în situația retragerii Autorizației de Înființare, apreciind măsura prevăzută în proiectul de ordin ca fiind excesiv de drastică în forma actuală. A propus introducerea unei perioade tranzitorii în cadrul căreia dezvoltatorul să aibă posibilitatea de a remedia deficiențele care au condus la suspendarea sau retragerea Autorizației de Înființare, urmând ca un termen concret pentru această perioadă să fie transmis ulterior, în scris.

George Niculescu (Președintele ANRE) a solicitat formularea în scris a unei propuneri concrete de termen, cu angajamentul analizării acesteia în procesul de definitivare a proiectului de ordin.

Dragoș Negruțu (ACUE) a intervenit pe aceeași temă, solicitând ca textul normativ să prevadă în mod expres obligația de informare a operatorilor de rețea cu privire la suspendarea Autorizațiilor de Înființare, precum și clarificarea regimului juridic aplicabil contractului de racordare în astfel de situații — respectiv dacă acesta se suspendă corespunzător sau își continuă efectele. Această informație ar fi necesară pentru ca operatorii de rețea să știe că a încetat valabilitatea ATR și a contractului de racordare. Introducerea termenului de remediere are în vedere evitarea implicațiilor juridice în ceea ce privește încetarea contractelor de racordare.

Daniel Vlăsceanu (Vlăsceanu și Asociații) a salutat transparența procesului de dezbatere publică și a subliniat două aspecte deja menționate de reprezentanții asociațiilor profesionale. În primul rând, a susținut corelarea termenului de obținere a Autorizației de Înființare cu emiterea Autorizației de Construire, considerând acest aspect esențial din perspectiva depășirii obstacolelor administrative specifice etapei de autorizare a construcției. În al doilea rând, invocând buna practică aplicată în Portugalia, a propus introducerea unui mecanism de retragere voluntară a ATR-urilor de către dezvoltatorii care constată pe parcurs că proiectele nu sunt viabile, cu un termen sugerat de 2 luni de la intrarea în vigoare a ordinului. A apreciat că o astfel de măsură ar adresa direct „coada” de ATR-uri emise, contribuind la decongestionarea rețelei.

George Niculescu, Președintele ANRE, a respins ferm această abordare, apreciind că, indiferent de intenția declarată, efectul practic al unui mecanism de retragere voluntară cu returnarea garanției ar fi acela al unei amnistii acordate dezvoltatorilor care au obținut ATR-uri exclusiv în scop speculativ, în detrimentul investitorilor care doresc să construiască efectiv capacități de producere. A subliniat că o astfel de măsură ar echivala cu o legitimare a intenției de tranzacționare a proiectelor, fenomen care a produs deja prejudicii semnificative pieței de energie.

Daniel Vlăsceanu, Vlăsceanu și Asociații, a nuanțat propunerea, precizând că nu toți dezvoltatorii care ar beneficia de un astfel de mecanism au acționat cu intenție speculativă. A enumerat o serie de obstacole obiective care pot bloca dezvoltarea unui proiect ulterior emiterii ATR — termenele la **Autoritatea Aeronautică Civilă**, clasa de calitate a terenurilor, regimul asociațiilor de irigații, descoperirile de ordin arheologic — argumentând că mecanismul propus reprezintă, în esență, o soluție de decongestionare a rețelei, nu o formă de protejare a comportamentelor speculative.

Mihaela Nyerges (RPIA) a completat argumentația în favoarea mecanismului de retragere voluntară, semnalând că în absența unei astfel de măsuri, o parte dintre dezvoltatori ar opta pentru menținerea artificială în viață a proiectelor neviabile, profitând de termenele generoase

prevăzute în legislația actuală, cu efect negativ asupra rețelei. A apreciat că o fereastră de 2 luni ar putea produce o curățare semnificativă a cozii de ATR-uri, alternativa fiind așteptarea cumulată a termenelor existente (18 luni plus 12 luni, la care se adaugă alte termene legale).

Alexandru Molnar (ANRE) a precizat că intervalul de 2 luni invocat de participanți se regăsește deja în reglementările actuale, respectiv cele 2 luni de care dispune investitorul pentru a decide constituirea garanției, de la momentul cunoașterii garanției financiare, care se transmite utilizatorului prin studiul de soluție, și a valorii tarifului până la constituirea acesteia în vederea emiterii ATR.

Andrei Manea (RPIA) a argumentat că situația invocată este diferită, întrucât dezvoltarea unui proiect energetic presupune parcurgerea în paralel a mai multor proceduri administrative, iar o parte dintre avizele necesare pot fi obținute cu întârziere sau în condiții care determină abandonarea proiectului din motive obiective (de exemplu, afectarea terenului de un proiect de drum expres, cu pierderea fezabilității economice). A susținut că un termen de 2 luni pentru decongestionare rămâne preferabil termenului de 12 luni aflat în discuție.

George Niculescu (Președintele ANRE) a exemplificat dimensiunea fenomenului speculativ prin prezentarea unui anunț publicat pe o platformă de comerț online, prin care era oferit spre vânzare un proiect fotovoltaic de 2 MW, cu ATR obținut, contract de racordare semnat, aviz de mediu obținut și finanțare aprobată, la prețul de 611.000 lei, cu mențiunea că „structura tranzacției este flexibilă și poate fi adaptată în funcție de strategia investitorului”. A precizat că nu este vorba de un caz izolat, astfel de anunțuri fiind prezente în mod curent pe platforme de tranzacționare. A apreciat că Sistemul Energetic Național are o importanță strategică incompatibilă cu practica tranzacționării proiectelor pe astfel de platforme, întrucât în Strategia Energetică Națională și în Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) nu există restricții cantitative care să impună o astfel de selecție a pieței. A concluzionat că dezvoltarea serioasă a producției de energie în România nu se poate realiza pe baza unor astfel de practici.

Raul Mircea Gutin (Consilier de Stat, Cancelaria Prim-Ministrului) a confirmat că modelul spaniol a fost analizat în detaliu la nivelul Cancelariei Prim-Ministrului și că propunerea privind garanțiile financiare se încadrează în practicile europene. A subliniat că este necesară o sincronizare clară între toate entitățile statului în ceea ce privește termenele de emisie a avizelor și autorizațiilor, în caz contrar orice măsură de natură financiară rămânând ineficace. A reafirmat necesitatea unui filtru care să separe investitorii reali de cei care speculează momente legislative.

Paul Singleton (reprezentant investitori) a prezentat poziția unui grup de investitori implicați în mobilizarea de capital pentru peste 2 GW de proiecte eoliene în România începând cu anul 2018. A exprimat îngrijorarea că penalizarea excesivă a dezvoltatorilor prin majorarea garanțiilor poate crea blocaje artificiale și eroda încrederea investițională, cu efecte similare celor din perioada 2014–2020. A susținut reducerea procentului garanției financiare de la 20%

la 10% din valoare și, alternativ, introducerea unui plafon pentru tariful de racordare, astfel încât sumele immobilizate să rămână rezonabile pentru proiectele de mari dimensiuni. A precizat că este necesară analizarea cadrului legislativ spaniol în ansamblul său, având în vedere că termenele de autorizare sunt acolo semnificativ mai generoase. Acesta a menționat că există un contrast clar între acțiunile reglementatorului român și cele ale sectorului spaniol. În cazul acestuia din urmă, în loc să aloce poveri suplimentare comunității de dezvoltare, obstacolele legislative sunt eliminate și investițiile suplimentare sunt încurajate crescând prin urmare, atractivitatea și concurența pentru investiții.

Referitor la propunerea de la Guvernul României privind sistemul spaniol, acest dezvoltator consideră este esențial să se aibă în vedere în totalitate cadrul legislativ spaniol pentru că acesta are niște termene mult mai generoase în ceea ce privește procesul de autorizare. Procesul de modificare a reglementării trebuie privit în totalitate și studiat cu atenție nu doar a absolvi liniile principale avantajoase din acest cadru legislativ.

Societățile pe care le reprezintă susțin pe deplin schimbarea pozitivă informată și obiectivă care să sprijine procesul dezvoltării într-un mod previzibil și obiectiv, dar se opun în cel mai puternic mod posibil schimbării distructive care poate declanșa o secetă de investiții.

George Niculescu, Președintele ANRE, a luat act de propunerile formulate și a precizat că, în vreme ce unii participanți salută măsurile propuse, alți participanți solicită reducerea procentului garanțiilor financiare sub nivelul propus de Guvernul României. A reafirmat că Sistemul Energetic Național nu poate face obiectul unor tranzacții speculative și că propunerile privind retragerea voluntară cu returnarea integrală a garanțiilor nu sunt acceptabile în actuala formă.

Daniel Balaci (Transelectrica) a salutat inițiativa ANRE și nivelul ridicat de reprezentare instituțională a dezbaterii, menționând colaborarea constantă dintre operatorul de transport și sistem și Autoritatea de Reglementare în ultimii trei ani, pe teme tehnice și juridice. A reafirmat poziția conciliantă a Transelectrica în raport cu utilizatorii în etapele studiului de soluție, analizei de regimuri și analizei de sistem, subliniind totodată că premisa de lucru a companiei naționale rămâne funcționarea în siguranță a Sistemului Energetic Național și securitatea energetică a României. A precizat că soluțiile de racordare propuse de proiectanții atestați ANRE sunt evaluate prin raportare la politicile interne ale companiei și la obiectivele statului român privind utilizarea Sistemului Energetic Național. A prezentat în continuare observațiile și propunerile operatorului de transport și sistem cu privire la proiectul de ordin.

Propunerea privind regimul întăririlor de rețea la punerea în funcțiune (PIF): Transelectrica a propus ca analiza de sistem efectuată la momentul PIF, în perioada de teste și probe, să fie respectată pe întreaga durată de viață a centralei. În situația în care un proiect pentru care studiul de soluție prevedea anumite lucrări de întărire ajunge efectiv în faza de punere în funcțiune, condițiile existente la momentul PIF să rămână aplicabile pe întreaga durată de viață a

capacității. Măsura are ca scop încurajarea investitorilor care duc la capăt procesul de realizare a centralelor.

Propunerea privind regimul de proprietate al terenurilor: terenul aferent instalației de racordare ar trebui să se afle în proprietatea utilizatorului, având în vedere că instalația de racordare, ca întărire de rețea, va intra ulterior în patrimoniul Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice, respectiv în patrimoniul statului român. A precizat că, până în prezent, nicio instalație de racordare nu a fost preluată în proprietate, întrucât acestea sunt în general realizate pe terenuri în regim de suprafață, cu riscul ca suprafațiarul să își modifice ulterior poziția. A extins propunerea și la instalația de utilizare, exemplificând cu situația stației Banca, pusă în funcțiune în 2014 și intrată ulterior în patrimoniul companiei, generatoare de costuri de mentenanță și OPEX fără corespondent în utilizare efectivă.

Propunerea privind eliminarea tarifului pe indici: eliminarea tarifului pe indici și menținerea exclusivă a tarifului pe deviz, estimat la nivelul ATR, cu precizarea că devizele pot fi modificate ulterior în procesul de proiectare și execuție. Argumentul prezentat a constatat în necesitatea unei practici uniforme de tip devize, specifică execuției de proiect.

Propunerea privind prelungirea contractului de racordare: nedepunerea cererii de prelungire a contractului de racordare cu cel puțin 30 de zile înainte de expirare să conducă la clasarea proiectului, urmând ca această consecință să fie prevăzută expres în textul Regulamentului.

Propunerea privind limitarea prelungirilor și introducerea unor praguri de realizare: precizarea în Regulament a faptului că modificarea sau prelungirea contractului de racordare poate fi realizată de cel mult două ori, respectiv pentru o durată maximă de doi ani, cu constituirea garanției aferente. La încheierea actelor adiționale la contractul de racordare, utilizatorii să prezinte dovada achitării a cel puțin 25% din valoarea echipamentelor sau dovada realizării a cel puțin 10% din lucrările instalațiilor de utilizare, în linia vechii Hotărâri nr. 241 a Directoratului. A apreciat această măsură ca fiind echitabilă, întrucât investitorii cu intenție reală de construire nu ar întâmpina dificultăți în demonstrarea acestor praguri.

Propunerea privind regimul tranzitoriu privind Autorizația de Înființare: Transelectrica a solicitat precizarea expresă în Regulament a faptului că prevederile privind Autorizația de Înființare se aplică și avizelor tehnice de racordare și contractelor de racordare emise anterior intrării în vigoare a prezentului ordin, pentru a se evita interpretări divergente în practica juridică.

Propunerea privind modalitatea de achiziție pentru lucrările de întărire realizate de investitori: Transelectrica a semnalat creșterea numărului de solicitări ale investitorilor care doresc să execute, din fonduri proprii, lucrări de întărire aflate în planul de dezvoltare al Companiei Naționale, urmând ca valoarea corespunzătoare să fie returnată la momentul PIF. A solicitat reglementarea expresă a acestei situații în Regulament, cu precizarea modalității de achiziție,

recomandând ca aceasta să fie publică, în acord cu regimul aplicabil instituțiilor statului, având în vedere că mijlocul fix rezultat va trebui recunoscut de Autoritate.

Reprezentant al producătorilor de energie: A transmis că majoritatea producătorilor prezenți în sală susțin propunerea Transelectrica privind introducerea pragurilor de realizare pentru prelungirea contractului de racordare.

Daniel Balaci (Transelectrica) a revenit cu nuanțări privind termenul contractelor de racordare, recomandând ca utilizatorii să ia în calcul, la semnarea contractului, termenul de PIF plus o perioadă de siguranță care să permită replierea în situații de întârzieri generate de furnizarea echipamentelor sau de partea de construcție. A recunoscut că și Transelectrica, în calitate de operator, se confruntă cu probleme în investițiile proprii.

Alexandru Molnar (ANRE) a precizat că proiectul de ordin conține măsuri tranzitorii, care urmează a fi eventual ajustate în funcție de propunerile formulate în cadrul dezbaterii. A confirmat că obligația privind Autorizația de Înființare se aplică inclusiv proiectelor pentru care au fost încheiate deja contracte de racordare, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a ordinului. Raționamentul introducerii acestei măsuri constă în aducerea în analiză a tuturor proiectelor care, deși dețin contract de racordare, nu dispun de finanțare asigurată în mod real, urmând ca obținerea Autorizației de Înființare să se realizeze în termenul legal de 60 de zile (plus 30 de zile pentru eventuale completări), redus la 30 de zile în cazul proiectelor regenerabile potrivit Regulamentului de licențe.

George Niculescu (Președintele ANRE) a confirmat că măsura privind condiționarea menținerii ATR de obținerea Autorizației de Înființare — care, la rândul său, presupune dovedirea sursei de finanțare — reprezintă instrumentul principal de adresare a stocului de aproximativ 80.000 MW aflați în ATR-uri emise, și nu majorarea garanției financiare în sine. A subliniat că această măsură este cea care va elibera efectiv capacitatea rețelelor.

Daniel Balaci (Transelectrica) a propus precizarea expresă a momentului de la care se aplică măsura privind Autorizația de Înființare, solicitare reținută de reprezentanții ANRE.

Carmen Buzenche (Eurowind Energy) a susținut că termenul de 12 luni prevăzut în dispozițiile tranzitorii este nerealist și a propus extinderea acestuia cu cel puțin 6 luni, respectiv la 18 luni, pentru proiectele care dețin deja contract de racordare, având în vedere durata procesului de finanțare și optimizările specifice practicii dezvoltării de proiecte.

Alexandru Molnar (ANRE) a reamintit că, în materie de licențe, există posibilitatea obținerii autorizației de înființare cu clauză suspensivă, promisiunea de finanțare fiind suficientă inițial, urmând ca dovada finanțării finale să fie prezentată într-un termen aflat în curs de standardizare.

Carmen Buzenche (Eurowind Energy) a solicitat clarificarea faptului că, pentru proiectele dezvoltate în etape, Autorizația de Înființare obținută pentru prima etapă este suficientă pentru

menținerea valabilității ATR-ului. Propunerea a fost reținută de reprezentanții ANRE pentru analiză.

Daniel Balaci (Transelectrica) a ridicat problema garanțiilor aferente cererilor de racordare în contextul noii metodologii, recomandând reconsiderarea momentului de constituire a garanțiilor pentru participarea la procedura de alocare de capacitate. Acesta a solicitat schimbarea momentului de constituire a garanției financiare la momentul transmiterii de către solicitant a cererii de alocare, conform propunerii CNTEE Transelectrica SA care a fost transmisă la pct. 8 din propunerile pentru proiectul de ordin.

George Niculescu (Președintele ANRE) a precizat că propunerea Guvernului constă în constituirea unei garanții pe kilowatt instalat la momentul cererii de emitere a ATR, respectiv la cererea de racordare, solicitând clarificări suplimentare cu privire la interacțiunea acestui mecanism cu procesul de licitare a capacității (ex. înscrierea pentru 60 MW în anul 2028 și obligația de constituire a garanției per kilowatt instalat).

Andrei Manea (RPIA) a precizat că, la momentul cererii de alocare din luna iulie, înscrierea reprezintă o intenție non-binding de participare, aspect care trebuie avut în vedere împreună cu stocul de ATR-uri existente. A ridicat, în completare, problema actualizării studiului de soluție la banca finanțatoare: documentul este în prezent actualizat doar cu 6 luni înaintea PIF, termen considerat insuficient pentru luarea deciziei de investiție. A propus corelarea mecanismului de recalculare a studiului de soluție cu Autorizația de Înființare, astfel încât dezvoltatorii cu proiect serios, aflați în posesia Autorizației de Înființare, să aibă posibilitatea refacerii oficiale a studiului de soluție.

Răzvan Crețu (KPMG Legal) a reiterat poziția potrivit căreia termenul de 12 luni prevăzut în perioada tranzitorie este prea scurt și a solicitat corelarea acestuia cu termenele care vor fi aplicabile utilizatorilor care încheie contracte de racordare ulterior intrării în vigoare a ordinului.

Claudiu Dumbrăveanu (Ciga Energy Advisory) a formulat două propuneri. Prima propunere vizează reducerea proporțională a garanției financiare de 20%, la finalul fiecărui an calendaristic, proporțional cu valoarea lucrărilor executate pe tariful de racordare, până la un nivel minim de 5% pe baza unei cereri transmise de utilizator operatorului de rețea.. Argumentul este că, atât timp cât tariful este achitat, iar lucrările de construire a centralei și a racordului sunt realizate, menținerea garanției la nivelul de 20% blochează nejustificat fonduri. A doua propunere vizează modificarea articolului 42 din Ordinul nr. 59/2013, în concordanță cu prevederile Ordinului ANRE nr. 105/2022 privind contractele-cadru de racordare (Anexele 1 și 2), astfel încât și utilizatorul să poată încheia direct contractul de execuție a lucrărilor de întărire, nu doar operatorul de rețea. În prezent, încheierea contractelor de racordare atât pe Anexa 1, cât și pe Anexa 2 generează confuzie și termene nefiresc de lungi pentru execuția lucrărilor, uneori de ordinul deceniilor, modificarea propusă fiind de natură să reducă semnificativ timpul de execuție. A susținut, totodată, propunerea dlui. Balaci privind mutarea

garanției de participare la mecanismul de licitație la depunerea solicitărilor din iulie 2026 și ianuarie 2027, pentru responsabilizarea solicitanților de alocare și evitarea distorsiunii rezultatelor studiului global, care ține seamă de solicitările de alocare, în situația în care un solicitant care a depus cerere de alocare se răzgândește și nu mai participă la licitație.

Daniel Balaci (Transelectrica) a propus ca pentru evitarea birocrăției și a actelor adiționale la contractele de racordare, să se utilizeze Anexa 2 a contractului-cadru cel puțin pentru proiectele de racordare la rețeaua de transport.

Gabriel Andronache (Vicepreședintele ANRE) a transmis că propunerile vor fi analizate, urmând a se stabili dacă pot fi preluate prin intervenția curentă sau dacă sunt necesare o analiză suplimentară și o dezbatere distinctă. A remarcat dinamica pieței care a impus modificarea anuală a Regulamentului de racordare în ultimii ani, aceasta nefiind rezultatul unei intervenții formale, ci al evoluției reale a sectorului.

Răzvan Trașcă (Asociația Română pentru Energie Eoliană - RWEA) a solicitat, pentru claritate, precizarea expresă în textul Regulamentului a faptului că garanția financiară se calculează din valoarea tarifului de racordare fără TVA, semnalând situații în care operatorii de rețea au aplicat calculul cu TVA. A solicitat, de asemenea, clarificarea regimului garanției de 20% în situația în care tariful de racordare a fost achitat integral, respectiv dacă garanția se restituie în acest caz.

Alexandru Molnar (ANRE) a precizat că rolul garanției nu este acela de a garanta plata tarifului de racordare, ci executarea instalației de utilizare (în forma actuală de 5%), aspect în care se manifestă o anumită confuzie interpretativă. A confirmat că propunerea privind restituirea etapizată a garanției, pe măsura executării instalației de utilizare, urmează a fi analizată, fără însă a fi legată de Autorizația de Înfăințare, garanția rămânând exclusiv corelată cu tariful de racordare prin valoare.

Martin Moise (PATRES) a semnalat suprapunerea dintre regimul actual — cu stocul de 81 GW în ATR-uri plus cererile aflate în analiză — și viitorul sistem bazat pe licitații de capacitate. A formulat două observații: sistemul de licitații, în absența unei „curățări” prealabile a stocului de ATR-uri, nu va putea funcționa eficient, având în vedere că România consumă la vârf aproximativ 9 GW, în condițiile în care stocul de ATR-uri depășește 80 GW; nivelurile de garanție propuse (20%, 30%, 20 euro/kW, respectiv componenta hibridă) ar trebui reconsiderate în contextul mecanismului de licitație, pentru a preveni suprapunerea instrumentelor de garantare.

Gabriel Andronache (Vicepreședinte ANRE) a apreciat că reglementarea secundară poate rezolva o parte dintre aspectele ridicate, dar că, pentru situațiile care necesită eliminarea accelerată a stocului de ATR-uri neviabile, poate fi necesară intervenția prin legislație primară, întrucât ANRE nu poate soluționa integral, la nivelul competenței sale, toate problemele semnalate.

Andrei Manea (RPIA) a susținut această abordare, apreciind că o parte semnificativă din energia discuției ar trebui concentrată pe soluționarea stocului actual, având în vedere că termenul de 30 iunie 2026, impus de ANRE pentru transmiterea studiilor de soluție, se apropie.

Gabriel Andronache (Vicepreședintele ANRE) a precizat că, pentru perioada viitoare, abordarea se concentrează pe mecanismul de licitații, inclusiv pe ajustarea sistemului de garanții, astfel încât operatorii sau persoanele interesate să participe la licitații să nu mai facă cereri de capacitate mare și să blocheze.

Alexandru Molnar (ANRE) a confirmat că sistemul de licitații a fost conceput tocmai pentru evitarea situațiilor de blocaj. În mecanismul viitor, valoarea lucrărilor de întărire va fi inclusă în costul megawattului licitat, operatorii urmând să execute imediat aceste lucrări după atribuire.

Martin Moise (PATRES) a atras atenția că analiza de rețea se realizează prin raportare la ATR-urile valabile, ceea ce va determina ca, în primul an al mecanismului de licitație, să rezulte întăriri categorice pentru întreaga rețea.

Alexandru Molnar (ANRE) a precizat că mecanismul de licitații produce efecte semnificative în perspectiva lucrărilor realizate pe orizontul de 10 ani — deci relevante pentru perioada de după 2030 — și că, pentru perioada imediat următoare, capacitatea se va elibera progresiv ca urmare a filtrării stocului actual. A reiterat necesitatea „curățării” stocului de ATR-uri.

Andrei Manea (RPIA) a semnalat o posibilă consecință a procesului de filtrare a stocului: inițierea mecanismului de licitații în condițiile unei piețe restrânse poate determina o creștere a prețurilor proiectelor aflate în tranzacție pe piața secundară, stocul de aproximativ 100 GW urmând să se reducă, prin selecție, la aproximativ 40 GW.

Ioana Covalciuc (Jantzen Renewables) A solicitat confirmarea faptului că majorarea garanției financiare la 20% se aplică exclusiv situațiilor în care nu a fost încă comunicat utilizatorului studiul de soluție avizat, pentru asigurarea predictibilității.

Alexandru Molnar (ANRE) a confirmat că aceasta este varianta cuprinsă în propunerea actuală, respectiv menținerea procentului de 5% pentru garanțiile deja comunicate, sub rezerva analizei finale a textului.

Ioana Covalciuc (Jantzen Renewables) și-a exprimat acordul cu privire la prelungirea termenelor, exemplificând cu un proiect hibrid aflat în dezvoltare pentru care procesul de monitorizare a biodiversității durează cel puțin 12 luni, ceea ce face imposibilă încadrarea în termenul de 12 luni de la încheierea contractului de racordare, chiar și în varianta extinsă. Aceasta a solicitat extinderea termenului pentru obținerea autorizației de înființare.

Martin Moise (PATRES) a subliniat că, oricare ar fi termenul stabilit, se pot invoca argumente justificate pentru prelungire, sursele fiind într-un stadiu de dezvoltare neuniform: în timp ce

tehnologia solară a atins un grad avansat de maturitate, proiectele eoliene întâmpină în mod curent dificultăți, fapt confirmat și de dificultățile înregistrate la licitația CfD. A solicitat diferențierea tratamentului între tipurile de proiecte, exemplificând că un parc solar de 5 MW nu poate fi asimilat unui parc eolian de 200 MW.

Alexandru Molnar (ANRE) a precizat că legislația europeană nu permite Autorității introducerea unei diferențieri între tipurile de tehnologii de producere.

Cristian Iancu (Nord Wind Power) a prezentat experiența concretă a unui proiect aflat în dezvoltare de cinci ani, marcat de obstacole succesive întâmpinate la diverse autorități publice și soldat cu pierderi financiare de aproximativ 4 milioane de euro. A salutat prezența reprezentantului Guvernului la ședință. Aceasta a precizat că în procesul de autorizare a proiectelor se întâmpină întârzieri la toate autoritățile publice, fiecare județ având alte reguli procedurale, fără o procedură uniformă.

Raul Mircea Gutin (Consilier de Stat, Cancelaria Prim-Ministrului) a solicitat confirmarea faptului că, în cazul invocat, documentația depusă a fost întotdeauna completă.

Cristian Iancu (Nord Wind Power) a precizat că problemele semnalate țin de durata procedurilor specifice diferitelor instituții: la Autoritatea de Mediu, procedurile pot dura până la 2 ani, aplicarea legislației fiind neuniformă de la un județ la altul, deși cadrul normativ este același la nivel național. A apreciat Autoritatea de Mediu drept cea mai dificilă instituție din perspectiva dezvoltatorului, iar Autoritatea Aeronautică Civilă solicită efectuarea de studii cu companii din străinătate (exemplu: Paris).

Raul Mircea Gutin (Consilier de Stat, Cancelaria Prim-Ministrului) a luat act de problema semnalată, pe care a calificat-o drept o chestiune de interpretare neunitară a legislației naționale în practica diverselor autorități regionale.

Daniel Balaci (Transelectrica) a adresat o întrebare comună reprezentantului Guvernului și reprezentanților ANRE, cu privire la oportunitatea introducerii prin reglementare a unui mecanism de prioritizare pentru proiectele cu finanțare europeană (PNRR, Fondul de Modernizare) și pentru proiectele contractate în schema CfD, având în vedere volumul ridicat al solicitărilor primite de operatorul de transport și sistem.

Andrei Manea (RPIA) a precizat că fondurile europene nu generează în sarcina beneficiarului o obligație contractuală de realizare cu caracter executoriu, în timp ce schema CfD implică garanții financiare substanțiale, executabile de către stat în cazul nerealizării proiectului în termen. A propus, în consecință, tratarea diferențiată a celor două categorii.

Alexandru Molnar (ANRE) a apreciat că o prioritizare prin reglementare secundară ar reprezenta un tratament discriminatoriu, astfel că operatorul de transport și sistem este obligat să își prioritizeze propriile lucrări în conformitate cu ordinea cronologică a solicitărilor primite.

Andrei Manea (RPIA) a explicat pe larg problematica, semnalând că, în condițiile priorității guvernamentale privind dezvoltarea de capacități noi de producere, asociațiile profesionale s-au angajat prin garanții financiare de ordinul zecilor de milioane de euro și au demarat construcția efectivă. Există însă riscul ca, la finalizarea investițiilor, operatorii de rețea să nu fi finalizat propriile lucrări, cu consecința imposibilității de injecție în rețea. A subliniat că obligativitatea unilaterală — în sarcina investitorului — nu este însoțită de obligații simetrice în sarcina operatorilor de rețea, ceea ce expune investițiile la pierderi.

Alexandru Molnar (ANRE) a reiterat faptul că ANRE nu poate interveni în prioritizarea contractelor, această competență putând aparține doar legislației primare. A subliniat că schema CfD — instituită tot prin legislație primară — trebuie completată de stat cu obligații corespunzătoare în sarcina operatorilor. Contractele de racordare reglementate de ANRE, în esență nemodificate structural din anul 2014, cu excepția introducerii mecanismului garanțiilor în ultimii ani, trebuie respectate ca atare de către operatori. A semnalat existența unor proiecte finalizate integral, cu centrale fotovoltaice în stare de funcționare, pentru care racordul nu este încă realizat de operatorul de transport, care nu procedează nici la prelungirea sau extinderea corespunzătoare a contractului de racordare.

Gabriel Andronache (Vicepreședinte ANRE) a concluzionat că soluționarea chestiunii prioritizării impune o analiză la nivel de legislație europeană, urmând ca reglementarea ulterioară să fie realizată prin legislație primară, competența revenind Ministerului de resort, care a inițiat deja procesul.

Raul Mircea Gutin (Secretar de Stat) a precizat că nu dispune în acel moment de toate elementele necesare pentru a formula un algoritm strategic de priorizare a proiectelor individuale, dar că obiectivul principal este evitarea pierderii fondurilor europene accesate.

Alexandru Molnar (ANRE) a ridicat, în completare, problema transpunerii Directivei (UE) 2024/1711, aflată de o perioadă îndelungată pe circuitul legislativ, Autoritatea așteptând cu deosebit interes transpunerea prevederilor privind racordarea flexibilă, instrument considerat esențial pentru deblocarea unui număr semnificativ de proiecte.

Domnul George Niculescu, Președintele ANRE, a mulțumit participanților pentru observațiile formulate și a precizat că, la finalizarea procesului de dezbatere publică, toate propunerile transmise vor fi analizate, urmând ca Autoritatea să stabilească forma finală a proiectului de ordin. În cazul în care modificările rezultate sunt substanțiale, proiectul va fi repostat în dezbatere publică și va fi supus avizării Consiliului Consultativ.

De asemenea, în încheierea ședinței, domnul **Gabriel Andronache, Vicepreședintele ANRE,** a mulțumit participanților prezenți în sală și în mediul online, reprezentantului Cancelariei Prim-Ministrului, precum și colegilor din cadrul ANRE pentru contribuția adusă la dezbatere, exprimând disponibilitatea Autorității pentru continuarea dialogului cu părțile interesate în procesul de îmbunătățire a cadrului normativ.

Notă: Prezenta minută reprezintă o sinteză a intervențiilor din cadrul dezbaterii publice.